

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 393

van **ORRY VAN DE WAUWER**

datum: 14 juli 2023

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Innovatiemechanisme cultuursector - Evaluatie

In het kader van het relancebeleid in 2021 werd het innovatiemechanisme ontwikkeld als een subsidie-instrument waarmee spelers in de cultuursector hun businessmodel konden vernieuwen. Het werd gelanceerd in september 2021, op een moment dat de coronapandemie nog volop woedde, met een eenmalige pot van 5 miljoen euro: duizend individuen en organisaties uit de cultuursector kregen een beperkt subsidiebedrag: 7500 euro voor organisaties en 2750 euro voor individuen. Het vehikel moest bovendien innovatie teweegbrengen in "de hele cultuursector en dus ook voor wie geen subsidie zal ontvangen.

Van bij de lancering van dat instrument hebben wij kritische vragen gesteld omdat we niet overtuigd waren dat die maatregel wel de belangrijkste steunmaatregel was voor de cultuursector om aan de zware gevolgen van de pandemie te verhelpen. Dat de opdracht om het innovatiemechanisme te ontwikkelen bovendien gegeven werd aan het Nederlands bedrijf Bax & Company stelde ons niet meteen gerust, zeker niet nadat bleek dat het vervolgens de cultuursector zoals de steunpunten, met vragenlijsten heeft bestookt om kennis te verwerven over de Vlaamse cultuursector en zijn behoeften.

De opdracht was niet goedkoop. Bax & Company ontving ruim 160.000 euro terwijl het door hen ontwikkelde instrument absoluut niet compatibel was met wat de cultuursector nodig had. Dat bleek ook uit de vernietigende artikels die daarover in de pers verschenen, onder meer over het wereldvreemd taalgebruik en vakjargon, administratieve papiervullerij enzovoort.

In mijn vorige parlementaire vragen ter zake heb ik dan ook meteen gepleit voor een grondige evaluatie van dat innovatiemechanisme. Die evaluatie werd echter toegewezen aan hetzelfde consultancykantoor Bax & Company, dat daarvoor een bijkomende vergoeding kreeg bovenop de ontwikkelingskosten. De precieze kostprijs van die evaluatie is nog altijd niet gekend want op de parlementaire vragen die de collega's en ikzelf daarover hebben gesteld, kwam telkens een ander antwoord: het bedrag loopt uiteen van 44.000 tot 90.000 euro.

Recentelijk stelde ik de minister een schriftelijke vraag over de resultaten van de evaluatie. En die zijn niet meteen verrassend want waarom zou het bedrijf dat het product heeft ontwikkeld bij de evaluatie zijn eigen 'kindje' afkraken? Ook bij de gehanteerde evaluatiemethode kan men zich ernstige vragen stellen. De cultuurorganisaties moesten immers een evaluatie invullen als verantwoording voor de toekenning van de subsidies. Men kan dus verwachten dat die organisaties de overheid naar de mond zullen praten uit

vrees dat ze anders hun subsidie moeten terugbetalen. De evaluatie was dus een voorbeeld van overbodige planlast (9 x 1500 woorden invullen op overlappende vragen) waarbij men de reële noden van de sector negeert. Het bleek ook geen aansporing om kritisch te kijken naar de eigen innoverende aanpak, er was geen aangepaste hulp naar vernieuwing door het aanreiken van concrete en aan de sector aangepaste tips en instrumenten.

In het evaluatierapport van Bax & Company lezen we echter nergens zelfkritiek op het onaangepaste werkkader, de voor de sector nietszeggende managementtaal, de algemene nietszeggende feedback en de zogenaamde tips om mee aan de slag te gaan. Nergens lezen we een woord over de inhoud of het concrete resultaat van al die innovatie. We vernemen enkel iets over het 'proces', dat bovendien niet inhoudelijk begeleid werd en enkel wat platitudes produceert waardoor het vooropgestelde doel, 'een nieuwe aanpak van innovatie', niet waargemaakt wordt. Het bedrijf geeft dat trouwens zelf toe wanneer het stelt dat 'enkel zachte conclusies zijn te trekken'.

Ook over de gehanteerde evaluatie- en onderzoeksmethode waarbij artificiële intelligentie (AI) woorden analyseert en optelt maar nergens aantoont dat het de 'ziel' en 'geest' van de geanalyseerde antwoorden heeft vastgepakt, stellen we ons ernstige vragen. Een AI-expert zegt daarover: "Mijn algemene indruk is dat het bedrijf heeft ingezet op een overgecompliceerde methodiek om toch maar iets van conclusies te kunnen puren uit hun werk."

1. Waarom heeft de minister Bax & Company aangeduid om het innovatiemechanisme te laten evalueren dat het zelf ontwikkeld heeft?
2. Hoeveel heeft die evaluatieopdracht uitgevoerd door Bax & Company gekost?
3. Wat is de concrete meerwaarde van het gebruik van AI bij de evaluatie?
4. Wat is het nazorgtraject voor de culturele organisaties en kunstenaars die gebruik hebben gemaakt van dat innovatiemechanisme?
5. Het innovatiemechanisme moest innovatie teweegbrengen in de hele cultuursector dus ook voor wie geen subsidie heeft ontvangen.
Hoe is die impact gemeten en wat zijn de resultaten ervan?
6. Waarop baseert de minister zijn conclusie dat door het gebruik van het innovatiemechanisme "de cultuurorganisaties en kunstenaars belangrijke stappen hebben gezet in een vernieuwende innovatie-aanpak."?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 393 van 14 juli 2023

van **ORRY VAN DE WAUWER**

1. Ik verwijs hierbij graag naar VOU 3288 van Katia Segers.

In volle coronaperiode heb ik de opdracht gegeven om een innovatie-impuls in de cultuursector te injecteren op een moment dat de culturele productie tot een stilstand werd gedwongen.

De focus op innovatie had alles te maken met een Europese actie van het European Institute of Innovation and Technology (EIT) dat de voorbije jaren heel wat sectoren ingrijpend geïnnoveerd heeft. EIT werkt met Knowledge Innovation Communities (KICs). Dit zijn de thematische partnerschappen.

Vanuit de Europese Commissie helpt het EIT om samen met de economische sector een gunstig klimaat te scheppen voor innovatie en ondernemerschap in Europa.

Voor en tijdens de coronapandemie had het EIT kenbaar gemaakt op de culturele en creatieve sectoren en industrieën te mikken als volgende te innoveren sector. Mijn administratie trok dit traject binnen Vlaanderen en volgde het mee op. Toen alle activiteiten stilvielen tijdens de pandemie, was dit het juiste moment om de innovatiegraad van de cultuursector in kaart te brengen en ineens de sector te laten reflecteren over de innovatiematuriteit.

Tijdens die periode werden eenmalige middelen vrijgemaakt om dit te realiseren. Aangezien het ging om eenmalige middelen die zowel vastgelegd als vereffend moesten worden in hetzelfde begrotingsjaar 2021 was er bijzonder weinig tijd om dit te realiseren. Daarom ging mijn administratie op zoek naar een consultant die de ervaring had dit procesmatig en inhoudelijk te leiden.

Bax and Company had de juiste achtergrond en ervaring voor dit project. Datzelfde bureau begeleidde het winnende consortium van de KIC "Cultural and Creative Sectors and Industries" en heeft meer dan 100 actoren uit de hele Europese CCS deskundig naar de overwinning geleid. Dat maakt dat deze consultants bijzondere inzichten hebben in zowel innovatie binnen de verschillende sectoren van de economie en in het bijzonder de CCS in een Europese context. Bovendien heeft het bureau ook al voor andere Vlaamse publieke opdrachtgevers gewerkt.

De ontwikkeling van het innovatiemechanisme bestond uit meerdere deelopdrachten die ook door andere kandidaten werden binnengehaald. Voor de onderzoeksopdracht van de analyse en evaluatie was er één indiener, namelijk Bax and Company.

2. De opdracht voor de analyse en evaluatie van het innovatiemechanisme werd aan Bax and Company gegund voor een totaalbedrag van 90.659,25 euro incl. btw.
3. De analyse van kwalitatieve data via AI is innovatief voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media en bood unieke inzichten om uit de enorme dataset die we verkregen via de verantwoordingen een overzicht te filteren van waaraan de subsidie besteed werd.

De resultaatanalyse werd gebaseerd op twee groepen data. Enerzijds vulden de subsidieaanvragers de zelfevaluatietool in. Deze bestond uit een vijftigtal meerkeuzevragen en resulteerde in kwantitatieve data.

Anderzijds dienden de subsidieontvangers een verantwoording in. Deze bestond uit negen open vragen waarbij ze moesten specificeren in verschillende categorieën hoe de subsidie gespendeerd werd. Elk antwoord moest minstens 1500 karakters bevatten. Dit resulteerde in kwantitatieve data.

De twee datasets werden aan elkaar gelinkt. De kwantitatieve data werden na één enkele stap van datastructurering en -filtering onmiddellijk geanalyseerd. De analyse van de kwalitatieve data uit de verantwoording was complexer en werd eerst omgezet naar kwantitatieve data. Artificiële intelligentie maakte het mogelijk de enorme hoeveelheid data te categoriseren. Dit gebeurde via Natural Language Processing (NLP), meer specifiek via tekstclassificatie. Het conceptueel model werd geïmplementeerd in MonkeyLearn, commerciële AI NLP-software.

4. Het innovatiemechanisme kwam tot stand binnen het noodfonds en was één van de steuninstrumenten die werden ingezet tijdens de periode van de stand still. De Vlaamse Regering maakte toen eenmalige middelen vrij om een nulmeting van de innovatiegraad van de Vlaamse cultuursector in kaart te brengen. Aangezien het ging om eenmalige middelen die zowel vastgelegd als vereffend moesten worden in hetzelfde begrotingsjaar 2021 was er bijzonder weinig tijd om dat te realiseren.

De resultaten en conclusies uit dit mechanisme worden meegenomen door mijn administratie om verder te werken op het thema innovatie. Het innovatiemechanisme omvat een schat aan informatie om verder in te zetten op de hiaten binnen de culturele en creatieve sectoren.

5. Het innovatiemechanisme was beschikbaar voor de brede culturele en creatieve sectoren vanaf de lancering begin september 2021. Twee maanden later was het subsidiebedrag van vijf miljoen al besteed en in totaal werd er aan meer dan 700 personen en aan meer dan 350 organisaties een subsidie toegekend. Me dunkt dat dit blijkt geeft van veel interesse vanuit de sector. De zelfevaluatietool is trouwens beschikbaar voor iedereen via de website van Cultuurloket.

In het eindrapport van Bax and Company werd de impact op de sector gemeten aan de hand van de analyse van de beschikbare data uit de zelfevaluatietool en de verantwoordingen.

De belangrijkste algemene conclusie toont aan dat er in alle subsectoren gewerkt is aan de innovatiecapaciteiten van de indieners. Hieruit blijkt dat het innovatiemechanisme bij een groot deel van de sector iets in beweging gebracht heeft op het vlak van innovatie.

Uit de verantwoordingen van de subsidie ontvangers bleek dat de subsidie in veel gevallen werd besteed aan het leggen van nieuwe connecties waarbij nieuwe potentiële samenwerkingen werden besproken.

Meer specifiek werd er zowel door individuen als door organisaties voornamelijk gereflecteerd over strategievorming, analyse van de huidige werkwijze, verbeteren van de huidige werkwijze en netwerkgerelateerde activiteiten. Beide doelgroepen vermeldde dat het flankerende beleid via bijvoorbeeld de zelfevaluatietool en startnota zeer inspirerend of in sommige gevallen zelfs alarmerend gewerkt heeft om meer te focussen op innovatiegerelateerde activiteiten

6. Het rapport geeft aan dat er in alle culturele en creatieve subsectoren gewerkt is aan de versterking van de innovatiecapaciteiten. Dit voornamelijk op strategisch vlak door te reflecteren over de toekomst, ambities en de doelen om daar te geraken. Er werd bekeken hoe innovatie kan bijdragen tot het verbeteren van de dagelijkse werking die de culturele en creatieve praktijk ondersteunt. Dit alles kan een hefboom zijn voor verdere innovatie en een grotere impact van de Vlaamse culturele en creatieve sectoren in de toekomst.